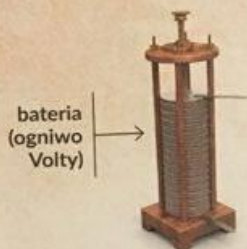

KULTURA OŚWIECENIA

Wybrane wynalazki XVIII wieku

bateria (ogniwo Volty)

„przędąca Joasia”

Rok	Wynalazek
1701	siewnik
1709	pierwszy fortepian
1712	pierwszy praktycznie stosowany silnik parowy (Thomas Newcomen, czytaj: njukomen)
1722	pierwsza gaśnica
1724	pierwszy termometr rtęciowy (Gabriel Fahrenheit, czytaj: farenhajt)
1752	piorunochron (Benjamin Franklin)
1764	„przędąca Joasia” – pierwsza mechaniczna przędzarka
1767	woda gazowana
1769	udoskonalony silnik parowy (James Watt, zob. s. 137)
1776	pierwsza łódź podwodna
1783	pierwszy lot balonem braci Montgolfier
1789	gilotyna
1792	oświetlenie gazowe
1796	szczepionka ochronna przeciw ospie prawdziwej (tzw. czarnej ospie)
1799	pierwsza bateria (Alessandro Volta)

łódź podwodna

PRACA Z INFOGRAFIKĄ

1. Na podstawie infografiki oraz informacji z tabeli wymień dziedziny, w których zaszły zmiany dzięki oświeceniowym wynalazkom.

silnik parowy

siewnik

fortepian

ZAPAMIĘTAJ

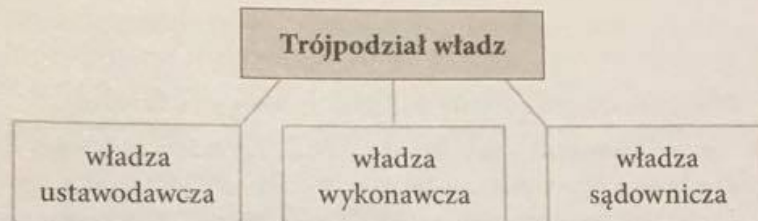
- Kulturę XVIII stulecia nazywamy epoką oświecenia lub „stuleciem świateł”. Był to czas postępu w wielu dziedzinach – czas rozwoju nauki, oświaty, techniki i gospodarki.
  - Jednym z najpopularniejszych filozofów epoki był Wolter, francuski myśliciel, współautor wydawanej w połowie XVIII wieku *Wielkiej encyklopedii francuskiej*.
  - Niektórzy władcy absolutni starali się zadbać o dobrobyt i bezpieczeństwo poddanych poprzez szerzenie oświaty i rozwój gospodarki.
- Rządy monarchów działających w duchu oświeceniowym nazywamy absolutyzmem oświeconym.
- Do najbardziej znanych krytyków absolutyzmu należeli francuscy myśliciele: Karol Ludwik Monteskiusz, który przedstawił koncepcję trójpodziału władz, oraz Jean-Jacques Rousseau, zwolennik ustroju republikańskiego.
  - W pierwszej połowie XVIII wieku w architekturze i sztuce europejskiej rozwinął się styl nazywany rokoko, a w drugiej połowie tego stulecia – klasycyzm.

1. **Uzupełnij zdania** : Kulturę XVIII stulecia nazywamy ..... lub ..... Jednym z najpopularniejszych filozofów epoki był ..... Rządy monarchów działających w duchu oświeceniowym nazywamy .....
Do najbardziej znanych krytyków absolutyzmu należeli francuscy myśliciele: ..... , który przedstawił koncepcję ..... oraz ..... , zwolennik ustroju ..... W pierwszej połowie ..... wieku w ..... i ..... Europejskiej rozwinął się styl nazywany ..... , a w drugiej połowie tego stulecia - .....
2. **Wypisz wybrane wynalazki XVIII stulecia:**

Dla chętnych uczniów: ☺

22. Kultura oświecenia

1. Zapoznaj się ze schematem trójpodziału władz i skreśl w każdym zdaniu nieprawdziwą część informacji.

- A. Autorem koncepcji, którą ilustruje powyższy schemat, jest **Rousseau / Monteskiusz**.
- B. Koncepcja powstała w okresie zwanym **stuleciem światła / barokiem**.
- C. Przedstawicielem władzy wykonawczej był w tym modelu **parlament / król**.
- D. Władzę ustawodawczą wykonuje **parlament / sąd**.
- E. Przedstawiony schemat ilustruje sposób sprawowania władzy również w XVII-wiecznej Rzeczypospolitej / w dzisiejszej Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Portret przedstawia Jeana-Jacques'a Rousseau. Wypisz trzy najważniejsze informacje dotyczące jego poglądów.

- _____
_____
_____
_____
- _____
_____
_____
- _____
_____
_____

3. Na podstawie wiadomości z podręcznika (ze s. 137-139, a szczególnie spisu najważniejszych wynalazków epoki oświecenia ze s. 138) dokończ zdania.

Najbardziej zaskoczyło mnie, że w XVIII wieku wynaleziono _____.

Za najważniejszy wynalazek uważam _____, ponieważ

---

4. Zaznacz cztery ilustracje przedstawiające wynalazki, które weszły w życie w XVIII wieku.

